

MOLDOVA
REZULTATE SI BANCA MONDIALA

Decembrie 2006

ECHIVALENTE MONETARE
(Rata de schimb din 31 august 2006)
Moneda = leu moldovenesc
1 dolar SUA = 13,3 lei moldovenesti

AN FISCAL
1 ianuarie – 31 decembrie

MASURI SI GREUTATI
Sistemul metric

ACRONIME SI ABREVIERI

AAC	Activitati analitice si consultative	CPM	Corporatia Provocarile Mileniului
RAE	Raport anual de evaluare	ODM	Obiectivele de dezvoltare ale mileniului
HIV/SIDA	Virusul imunodeficientei umane/Sindromul imuno-deficientei achizitionate	ME	Monitorizare si evaluare
BEEPS – eng.	Studiul mediului de afaceri si al performantei întreprinderilor	MEC	Ministerul Economiei si Comertului
EAT	Evaluarea asistentei pentru tara	MF	Ministerul Finantelor
SAT	Strategia de asistenta pentru tara	CCTM	Cadrul de cheltuieli pe termen mediu
RE SAT	Raport privind evolutia Strategiei de asistenta pentru tara	RES	Raport privind evaluarea saraciei
CSI	Comunitatea Statelor Independente	ABP	Alocare bazata pe performanta
EPIT	Evaluarea politicilor si institutiilor tarii	DP	Document de program
DFID	Departamentul pentru Dezvoltare Internationala al Marii Britanii	PEFA – eng.	Evaluarea cheltuielilor publice si a responsabilitatii financiare
BERD	Banca Europeana pentru Reconstructie si Dezvoltare	GFP	Gestiunea finantelor publice
SCERS	Strategia de crestere economica si reducere a saraciei	AFP	Analiza finantelor publice
PAMUE	Planul de actiuni Moldova-UE	CPD	Cadru de parteneriat pentru dezvoltare
PVE	Politici de vecinatate cu Europa	PGP	Public si garantat public
AES	Activitati economice si sectoriale	PRGF – eng.	Programul FMI de reducere a saraciei
UE	Uniunea Europeana		
ISD	Investitii straine directe	CSRS	Credit pentru sustinerea reducerii saraciei
PIB	Produs Intern Brut	SRS	Strategie de reducere a saraciei
GEF – eng.	Fondul Ecologic Global	CAC	Grupul Asigurarea Calitatii
BIRD	Banca Internationala pentru Reconstructie si Dezvoltare	Sida	Agentia Suedeza pentru Dezvoltare Internationala
AID	Asociatia Internationala pentru Dezvoltare	SWAP – eng.	Abordari sectoriale
GEI	Grupul Evaluari Independente	TA	Asistenta tehnica
CFI	Corporatia Financiara Internationala	MB	Marea Britanie
FMI	Fondul Monetar International	NU	Natiunile Unite
RSI	Raport privind situatia si rezultatele implementarii	PNUD	Programul Natiunilor Unite pentru Dezvoltare
JSAN – eng.	Nota comuna de evaluare a BM si FMI	USAID	Agentia Statelor Unite pentru Dezvoltare Internationala

Prezentul raport a fost compilat de Yulia Snizhko, echipa sprijin operational, ECCU2, sub conducerea lui Paul Bermingham, Edward K. Brown, Suzy H. Yoon-Yildiz. Raportul este bazat în mare parte pe documentul de program CSRS si Raportul privind evolutia SAT si, prin urmare, a beneficiat de contributii substantiale din partea lui Lawrence Bouton, Sergiy Kulyk, Luis Alvaro Sanchez, Iaroslav Baclajanschi si Valeriu Cosuleanu.

REZULTATE SI BANCA MONDIALA

MOLDOVA

Continut

I. INTRODUCERE	4
II. REALIZARILE TARII	5
III. ANGAJAMENTUL BANCII ÎN MOLDOVA	12
IV. CONTRIBUTIA AID LA OBTINEREA REZULTATELOR ÎN TARA	15
V. ACTIUNILE PLANIFICATE PENTRU ÎMBUNATATIREA REZULTATELOR AID	17

Tabele:

Tabelul 1. Moldova: Cadrul macroeconomic, 2001-2006.....	5
Tabelul 2. Moldova: Imagine în ansamblu asupra saraciei în Moldova	6
Tabelul 3. Moldova: Perspectivele realizarii ODM globale – tintele selectate	7
Tabelul 4. Usurinta desfasurarii afacerilor în Moldova si în tarile selectate cu venituri medii, 2006-2007	8
Tabelul 5. Gradatiile Evaluarii politicilor si institutiilor tarii pentru Moldova, 2005	10
Tabelul 6. Gradatiile GEI pentru proiectele încheiate, AF05-06.....	12

Diagrame:

Diagrama 1: Procentul firmelor ce considera coruptia o problema în desfasurarea afacerilor, 2005 comparativ cu 2002	9
---	---

Casete:

Box 1. Exemple de parteneriate între AID si alti donatori din Moldova	13
Box 2. Moldova: Rezultatele principale obtinute în perioada SAT	15

Anexe:

Anexa I: Monitorizarea rezultatelor SAT	
---	--

REZULTATE SI BANCA MONDIALA MOLDOVA

I. INTRODUCERE

1. Banca Mondiala a marcat o tranzitie în ultimii ani, împreuna cu ceilalti parteneri de dezvoltare, catre un accent mai puternic asupra obtinerii rezultatelor în programele sale. Obiectivele de dezvoltare ale mileniului au fost adoptate cinci ani în urma, cu tinte de dezvoltare globale specifice, tangibile pâna în anul 2015.¹ O declaratie comuna a sefilor Bancilor Multilaterale pentru Dezvoltare (Monterrey, martie 2002) a accentuat acest angajament.² Mai multe sedinte, care au culminat cu forumul de nivel înalt de la Paris privind eficienta asistentei (martie 2005), au întrunit mai multe parti interesate – agentii bilaterale, institutiile multilaterale si parteneri din tarile în curs de dezvoltare – cu scopul discutarii si agrearii agendei cu privire la eficienta asistentei.³ Angajamentele de finantare suplimentara pentru dezvoltare, precum summit-ul G8 de la Gleneagles (iulie 2005), au subliniat necesitatea de a obtine si coordona efectiv rezultate tangibile pentru oameni. AID-14 a introdus un sistem explicit de alocatii bazate pe performanta pentru accesarea resurselor AID.⁴

2. **Scopul raportului.** Prezentul raport descrie rezultatele de dezvoltare din Moldova, cu referinte speciale la programul Bancii Mondiale începând cu iulie 2004. Raportul este primul dintr-o serie de rapoarte anuale planificate. El intentioneaza sa ofere o baza informativa pentru discutiile cu Guvernul, partenerii de dezvoltare, precum si conducerea si angajatii din cadrul Bancii.⁵ Se preconizeaza ca formatul si continutul rapoartelor va evolua în lumina sugestiilor si comentariilor de la Guvern si parteneri, precum si în contextul experientei de implementare pe viitor.

3. **Structura raportului.** Raportul este structurat dupa cum urmeaza. Sectiunea II prezinta un rezumat al evolutiei Moldovei vizavi de mai multe dimensiuni de dezvoltare economice si sociale începând cu 1 iulie 2004.⁶ Sectiunea III reflecta strategia Bancii în Moldova, evolutia implementarii acesteia si o selectie de indicatori de performanta calitativi si cantitativi. Sectiunea IV evalueaza legaturile dintre realizarile la nivel de tara si programul AID. În final, Sectiunea V prezinta concluziile si actiunile generale planificate pentru întarirea capacitatii nationale de gestiune a rezultatelor prin activitatea noastra comuna cu Guvernul si alte parti interesate, accentuând în acelasi timp importanta obtinerii rezultatelor în cadrul propriilor activitati ale Bancii în anul ce urmeaza .

¹ Vezi <http://www.un.org/millenniumgoals/>.

² Vezi *Rezultatele finale ale conferintei internationale privind finantarea pentru dezvoltare* (Consensul de la Monterrey).

³ Declaratia de la Paris se axeaza, printre altele, pe problemele de calitate si rezultate în cadrul asistentei oferite, inclusiv identificarea masurilor pentru sprijinirea unei eficientei sporite a asistentei, si monitorizarea îmbunatatirilor în cadrul procesului. Vezi www.oecd.org/dac/effectiveness.

⁴ Printre factorii principali ce determina alocarea pentru fiecare tara eligibila sunt performanta portofoliului existent de credite/granturi si gradatiile Evaluarii institutiilor si politicilor tarii.

⁵ Raportul va fi publicat de asemenea pe pagina web a Bancii. Vezi www.worldbank.org/md.

⁶ Pentru unele domenii, sunt prezentati de asemenea indicatorii din anii precedenti pentru facilitarea înțelegerii progreselor obtinute în timp .

II. REALIZARILE TARII

4. **Situatia economica.** Începând cu anul 2000 și urmare a unui deceniu de declin economic și săracie în ascensiune, Moldova a reușit să mențină stabilitatea macroeconomică, să obțină creștere economică și să reducă sărăcia. Creșterea anuală a constituit în medie 7% pe parcursul ultimilor șase ani. Gestiunea bugetară a fost prudentă, cu un buget echilibrat în ultimii ani. Inflația a rămas stabilă, constituind circa 12% anual în ultimii trei ani. Datoria publică a fost redusă considerabil, de la 77% din PIB în 2001 până la 28% în 2005, și arieratele au fost achitate ca parte a acordului recent de reeșalonare cu Clubul de la Paris. Însă șeurile externe din 2006 accentuează vulnerabilitățile structurale rămase. Interdicțiile Rusiei asupra importului de vinuri, produse agricole și carni din Moldova, la fel și majorarea prețurilor la energie periclitează creșterea economică și prezintă provocări pentru balanța bugetară și soldul balanței de plăți. Tabelul 1 oferă un rezumat al indicatorilor economici principali.

TABELUL 1. MOLDOVA: CADRUL MACROECONOMIC, 2001-2006

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Cresterea reala PIB (%)	6.1	7.8	6.6	7.4	7.1	3.0
Inflatia IPC (media, %)	9.8	5.3	11.7	12.5	11.9	12.3
Rata de schimb (media, MDL/\$)	12.9	13.6	13.9	12.3	12.6	..
Rata de schimb efectiva reala, %	-1.2	-6.1	-5.4	12.8	-1.3	1.8
Venituri si granturi, % din PIB	29.2	29.6	34.0	35.4	39.5	40.3
Cheltuieli si creditare neta, % din PIB	29.4	31.5	33.3	34.6	37.9	40.3
Balanta primara (numerar), % din PIB	3.8	0.7	2.3	2.7	3.0	1.3
Total balanta (numerar), % din PIB	-0.4	-1.4	0.2	0.8	1.7	0.0
Balanta contului curent, % din PIB	-2.5	-4.6	-7.1	-2.0	-8.3	-10.4
Cresterea exporturilor B&S (procente)	14.7	19.1	20.9	27.4	13.3	2.1
Cresterea importurilor B&S (procente)	12.0	18.9	33.5	22.8	29.1	18.1
Rezerve oficiale brute (luni de import)	2.1	1.9	1.7	2.1	2.2	2.3
Total datorie externa/PIB, %	105.1	100.8	88.7	63.8	54.7	51.6
din care publica si garantata public (PGP)	77.0	61.1	52.5	35.6	28.7	24.1
Arierate externe (milioane \$US)	17.5	42.9	86.1	50.6	56.3	0.0
Deservirea datoriei PGP fata de exporturi, %	24.6	27.9	19.8	21.0	20.3	16.7
Deservirea datoriei PGP fata de venituri, %	59.5	52.8	34.7	25.2	17.7	14.9

Surse: Autoritățile din Moldova (CCTM), Articolul IV din Raportul FMI, decembrie 2006

Conturile fiscale din tabel sunt pentru bugetul public național.

5. **Profilul sărăciei.** Recesiunea profundă și îndelungată din anii 1990 a cauzat ca Moldova să devină cea mai săracă țară din Europa. Către anul 1999, peste 70% din moldovenii erau săraci, iar peste 60% erau extrem de săraci. Indicatorii sociali ai Moldovei, o măsură a dimensiunilor non-venit ale sărăciei, erau considerați printre cei mai slabi din regiune. Recuperarea economică a condus la o reducere masivă a sărăciei determinate de veniturile joase. În perioada anilor 1999-2005, rata națională a sărăciei a scăzut de la 73% până la 28,5%, marcând cel mai mare declin absolut al sărăciei în Europa și Asia Centrală pe parcursul acestei perioade (vezi Tabelul 2). Însă începând cu anul 2004, creșterea economică nu a mai fost asociată cu reducerea sărăciei. În primele trei trimestre ale anului 2005, sărăcia a crescut în localitățile rurale. Mai mult ca atât, nu

s-au obtinut progrese fata de dimensiunile non-venit ale saraciei si au aparut disparitati mai mari si persistente în accesul la serviciile din învatamânt si medicina.

6. Situatia privind ODM.

Evaluarea progreselor în raport cu realizarea ODM în Moldova este complicata de lipsa unor date consecvente si a jaloanelor de baza între diferite surse. Potrivit unei analize pregatite de regiunea EAC a Bancii, Moldova a înregistrat progrese modeste fata de majoritatea tintelor ODM⁷. La fel ca în majoritatea tarilor CSI cu venituri mici, realizarea ODM este considerata dificila pentru Moldova, doar ODM 3 (egalitatea gender) fiind evaluat pozitiv si patru obiective fiind evaluate în situatii de risc posibil de

TABELUL 2: IMAGINE ÎN ANSAMBLU ASUPRA SARACIEI ÎN MOLDOVA

(În puncte procentuale, decât daca e specificat altfel)

	1999	2002	2003	2004	2005 a/
Rata nationala a saraciei	73,0	40,4	29,0	26,5	28,5
Orasele mari	50,4	28,6	22,7	17,3	14,7
Orasele mici	80,9	62,3	49,4	45,7	48,5
Localitatile rurale	76,9	51,0	35,7	37,1	42,5
Rata cresterii PIB	-3,4	7,8	6,6	7,4	7,1
Coeficientul Gini	0,396	0,372	0,356	0,361	0,375

a/ 2005 T1-T3;

Surse: Banca Mondiala si Biroul National de Statistica

nerealizare (educatia, mortalitatea copiilor, prevenirea raspândirii HIV/SIDA si a altor maladii, accesul la apa). Reducerea saraciei (obiectivul 1) si mortalitatea materna (obiectivul 5) au fost consemnate cu galben (adica, *greu de spus*), desi s-au obtinut progrese substantiale în dimensiunile saraciei legate de venit⁸, dupa cum este reflectat în Tabelul 2.

7. Potrivit cadrului ODM adoptat de autoritatile din Moldova, unde anul 2000 se utilizeaza drept an de baza si tintele intermediare sunt stabilite pentru anii 2006 si 2010⁹, progrese substantiale au fost obtinute în eliminarea saraciei, reducerea mortalitatii în rândul copiilor si îmbunatatirea sanatatii materne, si nu s-au înregistrat progrese în raport cu tintele SIDA si TBC. Cu toate acestea, dat fiind ca tintele intermediare si finale pentru mai multi indicatori nu au fost stabilite, jaloanele de baza pentru unii indicatori nu au fost determinate realist si unii indicatori pentru monitorizarea progreselor nu au fost calculati deloc, este dificil de evaluat probabilitatea pe termen lung de realizarea a ODM.

8. Noua SCERS a Guvernului pentru anii 2008-2010 trebuie sa specifice modalitatile prin care Guvernul, în colaborare cu Banca, PNUD si alti donatori, vor lucra

⁷ Vezi *Obiectivele de dezvoltare ale mileniului – Evolutia si perspectivele în Europa si Asia Centrala, Banca Mondiala 2005* (de asemenea disponibil la <http://devdata.worldbank.org/gmis/mdg>).

⁸ *Ibid.* În evaluarea procesului de realizare a ODM, trebuie de consemnat ca, desi ODM constituie un cadru acceptat pe larg pentru masurarea progreselor, Moldova, la fel ca si alte tari EAC, are trasaturi unice si necesita o examinare aparte, deoarece utilizarea unor tinte si indicatori poate sa nu fie adecvata (de exemplu, 1990 ca an de baza pentru masurarea progresului în conditiile tulburatoare din regiune la acea etapa; pragul saraciei de 1 dolar SUA pe zi în conditiile cheltuielilor mari pentru încalzire, haine de iarna si produse alimentare; infectiile mamelor/femeilor, odata ce majoritatea infectiilor HIV/SIDA raportate sunt în rândul tinerilor; si rata mortalitatii infantile în conditiile ratelor de mortalitate mari în rândul adultilor, etc.).

⁹ Republica Moldova: Calitatea cresterii economice si impactul acesteia asupra dezvoltarii umane, PNUD 2006.

în direcția alinierii jaloanelor de baza, a indicatorilor și tintelor spre un cadru acceptat de comun acord și spre divizarea responsabilităților pentru un efort unificat de monitorizare și evaluare a progreselor în corespundere cu tinte stabilite.

TABELUL 3: MOLDOVA: PERSPECTIVELE REALIZĂRII ODM – TINTE ȘI INDICATORI SELECTATI, 2000-2005 *

	2000	Nivel 2005	Tinta 2006
Scopul 1: Înjumătățirea proporției oamenilor venitul cărora este mai mic de 2,25 dolari SUA pe zi în perioada anilor 1990-2015			
Proportia populației venitul cărora este mai mic de 2,15 dolari SUA pe zi (PPC, % din populație)*	45	11,4 (2004)	28
Scopul 2: Învățământul secundar universal			
Rata înscrierilor în învățământul gimnazial (net, %)	87	84,5	88,9
Rata alfabetismului populației cu vârsta cuprinsă între 15-24 ani (%)	99,8	99,9	100
Scopul 3: Echitatea gender – promovarea participării femeilor în viața socială și politică			
Proportia femeilor ca lideri și oficialități de rang înalt în unitățile de administrație publică, economice și sociale	33,2	38,8	45
Proportia locurilor ocupate de femei în parlamentul național	7,9	22	20
Scopul 4: Mortalitatea copiilor (reducerea cu două treimi a mortalității copiilor cu vârsta sub 5 ani)			
Rata mortalității copiilor cu vârsta sub 5 ani (la 1 000)	23,3	15,7	15
Scopul 5: Mortalitatea maternă (reducerea mortalității materne cu trei patrimi)			
Proportia mortalității materne (la 100 000 nasteri vii)	27,1	18,6	23
Scopul 6: Stoparea și inversarea răspândirii HIV/SIDA și a altor boli majore			
Incidența HIV/SIDA	4,1	13,3	3,23
Cazuri noi de tuberculoză activă (la 100 000 populație)	69,9	130,5	57,9
Scopul 7: Înjumătățirea proporției de oameni fără acces durabil la necesitățile de bază			
Acces la surse de apă îmbunătățite (% din populație)	37,8	44,5 (2004)	47,7
Acces la canalizare îmbunătățită (% din populație)	41,1	43,6 (2004)	56
Scopul 8: Dezvoltarea unui parteneriat global pentru dezvoltare			
Linii de telefonie fixă și mobilă (la 100 populație)	16,6/3,3	27,3/32,2	
Utilizatori de internet (la 100 populație)	1,2	12,3 (2004)	

Sursa: Republica Moldova: Calitatea creșterii economice și impactul acesteia asupra dezvoltării umane, PNUD 2006

* Rata săraciei în tabel este calculată la pragul internațional al săraciei de 2,15 de dolari SUA de persoană/zilnic. Ea este diferită de restul raportului, unde se folosește rata națională a săraciei.

9. **Agenda de dezvoltare a Moldovei.** Agenda de dezvoltare a Moldovei este reflectată în Strategia de creștere economică și reducere a săraciei (SCERS) care a fost aprobată de consiliile directorale ale Bancii Mondiale și Fondului Monetar Internațional în noiembrie 2004, precum și în Planul de acțiuni Moldova-UE care a fost semnat în februarie 2005. SCERS specifică prioritățile strategice principale pentru creșterea

economica durabila si cuprinzatoare, reducerea saraciei si a inegalitatilor si participarea sporita a celor saraci în dezvoltarea economica si a resurselor umane. Ea ofera un cadru de monitorizare a evolutiei implementarii programului, obiectivele de dezvoltare ale SCERS fiind legate de ODM. SCERS a influentat de asemenea elaborarea Planului de actiuni Moldova UE (PAMUE), care este pe deplin consecvent cu SCERS la capitolul reformelor economice, oferind în acelasi timp un domeniu de actiune mai amplu ce cuprinde aspecte ale cooperarii politice.

10. **Evolutia agendei de dezvoltare.** În aprilie 2006 a fost elaborat primul raport anual de evaluare (RAE) a SCERS, care a fost discutat de consiliile directoare ale Bancii si Fondului, împreuna cu Nota de evaluare comuna (JSAN). Printre realizările principale s-au consemnat cresterea economica puternica, reducerea substantiala a saraciei, gestiunea îmbunatatita a finantelor publice, reducerea considerabila a datoriei, lansarea unui program ambitios de reforma a administratiei publice si parteneriate mai puternice dintre Guvern si comunitatea internationala. Continua sa existe provocari în ameliorarea calitatii si durabilitatii cresterii economice, solutionarea problemei cauzate de cresterea recenta a saraciei în localitatile rurale, consolidarea eficientei cheltuielilor publice, îmbunatatirea directionarii asistentei sociale, cresterea calitatii infrastructurii si implementarea reformelor din sectoarele principale, precum agricultura si energetica. Se preconizeaza ca Comisia Europeana va publica primul raport privind evolutia PAMUE pâna la finele anului 2006.

11. **Realizarile institutionale si în materie de politici.**

SCERS a identificat dezvoltarea sectorului privat drept unul dintre factorii determinanti principali ai cresterii economice. Recunoscând acest fapt, Guvernul a început sa concentreze agenda sa de dezvoltare asupra calitatii climatului investitional si a mediului de afaceri. În ultimii ani, s-au obtinut progrese în implementarea reformei regulatorii.

Totusi, mediul de afaceri din Moldova ramâne costisitor si excesiv reglementat. De exemplu, studiul *Doing Business* pentru anul 2007 a demonstrat ca locul Moldovei în clasamentul general privind usurinta desfasurarii afacerilor a trecut de pe pozitia 88 la 103, reflectând ineficientele ramase în mediul de afaceri, în special în domeniul permiselor si licentelor pentru constructii (vezi Tabelul 4) si pasul mai lent al reformelor comparativ cu alte tari în particular CSI.¹⁰

12. Reformele în reglementarea mediului de afaceri, împreuna cu actiunile majore întreprinse pentru diferite dimensiuni ale guvernarii în sectorul public (concurenta sporita în achizitiile publice, sistemul îmbunatatit bugetar si de gestiune financiara, reforma administratiei publice), au contribuit la declinul nivelului perceput de coruptie, conform celui mai recent Studiu al mediului de afaceri si al performantei întreprinderilor (BEEPS)

TABELUL 4: USURINTA DESFASURARII AFACERILOR ÎN MOLDOVA SI ÎN TARILE SELECTATE CU VENITURI MEDII, 2005-2006 (clasament între 175 de tari din întreaga lume)

	EDB 2006	EDB 2005	Schimbarea în clasament
Armenia	34	37	+3
Georgia	37	112	+75
Moldova	103	88	-15
România	49	71	+22
Ucraina	128	132	+4

Sursa: Doing business 2007

¹⁰ Vezi www.doingbusiness.org.

(vezi Diagrama 1: Procentul firmelor care considera coruptia o problema pentru desfasurarea afacerilor, 2005 comparativ cu 2002).¹¹ Îmbunatatirea în raport cu unele dimensiuni ale coruptiei (desi comparate cu nivelurile înalte din 2002) a fost de asemenea consemnata în raportul *Anticoruptia în tranzitie 3* din 2006.¹² Moldova ocupa locul 79 din 158 de tari clasate în Indicele perceptiei coruptiei pentru 2006 al Transparency International, cu îmbunatatirea scorului de la 2,3 (din 10) în 2004 pâna la 3,2 din 10 în 2006.¹³ Guvernul si-a asumat angajamentul pentru ameliorarea continua a guvernarii si consolidarea responsabilitatii pentru lupta cu coruptia. De exemplu, în decembrie 2004 Guvernul a adoptat Strategia nationala pentru prevenirea si controlul coruptiei si Planul de actiuni pentru implementarea acesteia.

13. Necatând la eforturile si îmbunatatirile obtinute pâna acum, guvernarea ramâne o provocare majora. Evolutia lenta a reformei judiciare, aplicarea drepturilor patrimoniale si guvernarea corporativa prezinta îngrijorari. Potrivit Barometrului global cu privire la coruptie pentru anul 2006 al Transparency International, coruptia este perceputa drept problema majora, serviciul vamal fiind domeniul principal corupt conform perceptiei. Potrivit BEEPS pentru anul 2005, serviciul vamal, achiziitiile de stat, licentierea afacerilor si impozitele continua sa fie percepute ca domeniile cu cel mai înalt nivel de coruptie.

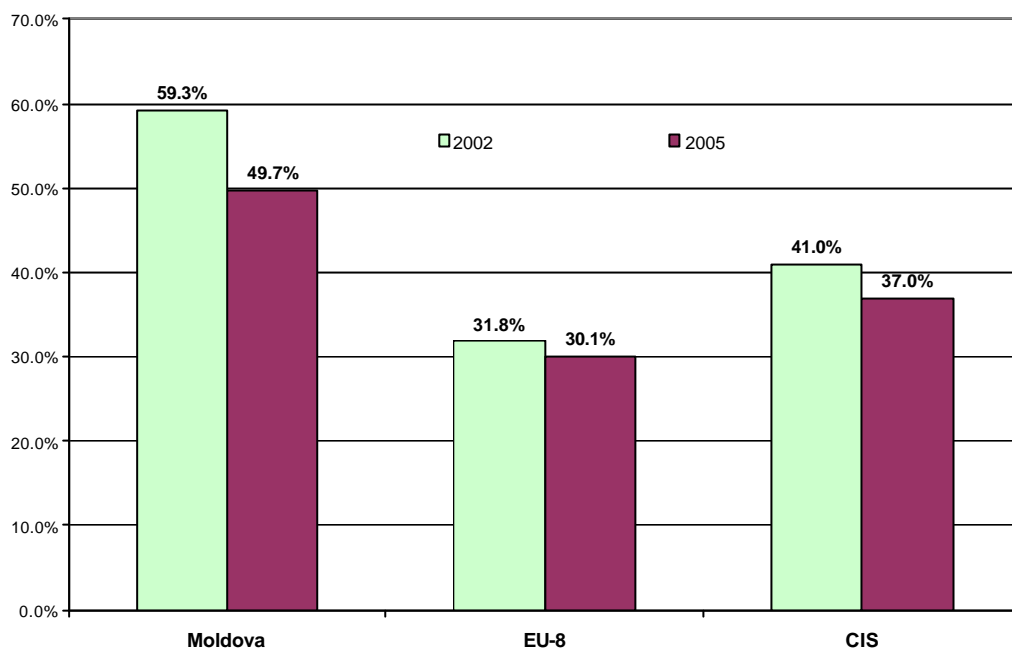
14. Actiunile Guvernului pentru crearea unei antecedente de reforme stabile sunt reflectate în gradatiile Evaluarii politicilor si institutiilor tarii (EPIT), efectuata de Banca, care au crescut constant pe parcursul ultimilor ani (de la un total de 3,2 în 2004 pâna la 3,5 în 2005, pe o scara de la unu la sase), inclusiv în grupul guvernarii. Un semnal încurajator este ca nu s-au atestat gradatii micșorate pe parcursul ultimilor trei ani.

¹¹ *Anticoruptia în tranzitie 3 – Cine a reusit ... si de ce?* Banca Mondiala, noiembrie 2006, bazat pe BEEPS 2005, BEEPS 2002. Vezi www.worldbank.org/eca/act3.

¹² Vezi Raportul global cu privire la coruptie pentru 2006, Barometrul global cu privire la coruptie pentru 2006, Rapoartele anuale ale Transparency International pentru 2005 si 2004; www.transparency.org.

¹³ Vezi Raportul global cu privire la coruptie pentru 2006, Barometrul global cu privire la coruptie pentru 2006, Rapoartele anuale ale Transparency International pentru 2005 si 2004; www.transparency.org.

DIAGRAMA 1. PROCENTUL FIRMELOR CARE CONSIDERA CORUPTIA O PROBLEMA PENTRU DESFASURAREA AFACERILOR, 2005 COMPARATIV CU 2002

Sursa: *Anticoruptia în tranziție 3 – Cine a reușit ... și de ce?*, Banca Mondială 2006

15. **Coordonarea asistentei externe.** Deși Moldova a creat un mecanism pentru coordonarea asistentei externe, acesta este fragmentat – o problema obișnuită pentru multe țări. Într-un efort de a gestiona mai eficient asistența externă, Oficiului Prim viceprim-ministrului i-a fost conferită responsabilitatea pentru supravegherea funcțiilor de coordonare desemnate în prezent Ministerului Economiei și Comerțului și Ministerului Finanțelor. În afara acestui aranjament, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene coordonează asistența oferită de Comisia Europeană. Guvernul trebuie să simplifice aranjamentul actual prin reducerea numărului de instituții implicate. Banca și alți donatori ar putea sprijini acțiunea prin împărtășirea experiențelor altor țări din regiune în acest domeniu.

16. **Capacitatea Moldovei de gestiune pentru obținerea rezultatelor.** Cadrul de rezultate al Moldovei este sprijinit de două documente de dezvoltare pe termen mediu – SCERS și Planul de acțiuni Moldova-UE, care combină strategia pe termen mediu și platforma pe termen lung pentru avansarea agendei de integrare europeană. Moldova a început să consolideze accentul pe care îl plasează asupra rezultatelor în procesul de planificare strategică (aprobarea SCERS), gestiunea cheltuielilor (introducerea CCTM și a programelor bugetare bazate pe performanță) și crearea capacității naționale de monitorizare și evaluare bazată pe rezultate (înstituirea și fortificarea mecanismului de coordonare a politicilor).

Cu toate acestea, capacitatea de masurare a progreselor ramâne constrânsa, odata ce cadrulul national pentru monitorizarea rezultatelor îi lipseste planificarea strategica, gestiunea cheltuielilor publice, sistemele de monitorizare si evaluare si capacitatea statistica. Prioritatile nationale pentru dezvoltare, articulate în SCERS, nu sunt în corespundere suficienta cu CCTM si alocatiile bugetare.

17. Guvernul s-a axat pe alinierea CCTM si a prioritaticilor SCERS prin extinderea continua a domeniului de acoperire al CCTM. În 2006, CCTM a fost extins pentru a include agricultura (care includea anterior sanatatea, învatamântul si protectia sociala), iar CCTM pentru anii 2007-2009 contine o anexa tehnica privind cheltuielile pentru investitii publice.

18. Guvernul a întreprins de asemenea pasi pentru cresterea accentului strategic al bugetelor anuale prin sincronizarea mai buna între planificarea CCTM, ciclul bugetar anual si monitorizarea si evaluarea SCERS. Începând cu anul 2004, analiza cheltuielilor bazate pe performanta a fost inclusa în rapoartele anuale privind executarea bugetului. De asemenea, începând cu anul 2007, bugetele anuale vor fi informate de cadrul CCTM aprobat de Guvern si prezentat Parlamentului înainte de finalizarea bugetului.

19. În final, printre alti pasi meniti sa creeze legaturi dintre prioritatile în materie de politici si CCTM, Guvernul a lucrat de asemenea asupra consolidarii functiei de coordonare a politicilor la nivel central. Îndeplinita în prezent de Ministerul Economiei si Comertului – functia de coordonare a politicilor, monitorizarea si raportarea catre Parlament privind implementarea obiectivelor SCERS se preconizeaza a fi adusa la nivelul Cabinetului de Ministri, care va fi responsabil de elaborarea unei propuneri pentru un cadru de politici care va fi document de baza pentru CCTM.

20. **Sistemele nationale de monitorizare si evaluare ramân la o etapa incipienta.** Guvernul raporteaza anual asupra SCERS si bi-anual asupra ODM. Datele jaloanelor de baza pentru SCERS sunt disponibile doar partial. Functia de monitorizare si evaluare este fragmentata între Ministerul Economiei si Comertului si Ministerul Afacerilor Externe si Integrarii Europene, care monitorizeaza si raporteaza separat asupra

TABELUL 5: GRADATILE EVALUARII POLITICILOR SI INSTITUTIILOR TARIIPENTRU MOLDOVA, 2005

	Moldova	Media Împrumutati AID
Grupul A: Gestiune economica	3,3	3,5
Gestiune macroeconomica	3,5	3,8
Politici bugetare	3,5	3,4
Politici de gestiune a datoriilor	3,0	3,4
Grupul B: Politici structurale	3,7	3,4
Comert	3,5	3,8
Sectorul financiar	3,5	3,1
Mediul de reglementare a afacerilor	4,0	3,3
Grupul C: Politici pentru incluziune sociala/echitate	3,8	3,3
Egalitate gender	4,5	3,5
Echitatea utilizarii resurselor publice	3,5	3,4
Dezvoltarea resurselor umane	4,0	3,4
Protectia sociala si munca	3,5	3,2
Politici si institutii pentru durabilitatea mediului	3,5	3,1
Grupul D: Institutiile si managementul în sectorul public	3,2	3,1
Drepturi patrimoniale si guvernarea prin suprematia regulilor	3,5	2,9
Calitatea gestiunii bugetare si financiare	3,5	3,2
Eficienta mobilizarii veniturilor	3,0	3,4
Calitatea administratiei publice	3,0	3,0
Transparenta, responsabilitatea si coruptia în sectorul public	3,0	2,9
General EPIT	3,5	3,3

Sursa: <http://www1.worldbank.org/operations/IRAI/ECA/>

implementării SCERS și PAMUE. Departamentul Politici Macroeconomice din cadrul Ministerului Economiei și Comerțului, care este responsabil de monitorizarea săraciei și coordonarea monitorizării și evaluării programelor de dezvoltare, a întreprins primii pași pentru consolidarea monitorizării SCERS și ODM într-un singur raport înscris în procesele naționale de luare a deciziilor prin crearea unei baze de date integrate de indicatori de dezvoltare strategici economici și sociali.

21. Calitatea și disponibilitatea datelor despre săracie sunt insuficiente. Guvernul a implementat o strategie pentru dezvoltarea statisticii, Planul Master pentru anii 2004-06 aliniat la SCERS, în vederea perfecționării activităților statistice ale tuturor instituțiilor guvernamentale. Majoritatea componentelor Planului Master au fost finanțate de parteneri externi, inclusiv AID, CE, DFID și Sida. S-au obținut îmbunătățiri în statistica socială, inclusiv cercetările bugetelor gospodăriilor casnice, și statistica în agricultură.

22. În același timp, Moldova învață să utilizeze informația despre rezultate în experiența de acumulare a cunoștințelor și în procesul de luare a deciziilor. RAE SCERS a devenit o acțiune de împărtășire a informației privind performanța cu părțile interesate din țară (societatea civilă, sectorul privat). Mecanismele pentru implementarea participativă a SCERS, cu implicarea Guvernului, a părților interesate și a partenerilor externi, s-au înscris în structurile guvernamentale prin participarea vastă a diferitelor părți interesate în formularea, implementarea, monitorizarea și evaluarea politicilor. Trebuie de întreprins mai mult pentru: (i) perfecționarea mecanismelor de sugestii și recomandări cu scopul acumulării perspectivelor părților interesate în raport cu elementele funcționale și nefuncționale din strategiile naționale pentru dezvoltare și (ii) utilizarea acestor sugestii și recomandări pentru ajustarea strategiilor și îmbunătățirea evoluției în direcția obținerii rezultatelor.

III. ANGAJAMENTUL BANCII ÎN MOLDOVA

23. **Strategia de țară.** Strategia de asistență pentru țară (SAT) pentru perioada AF05-AF08 a fost discutată de Consiliul Director al Bancii în decembrie 2004, urmare a aprobării SCERS de către Guvern.¹⁴ Aceasta și-a stabilit drept obiective sprijinirea creșterii economice, îmbunătățirea calității și accesului la serviciile publice, direcționarea mai bună a asistenței sociale și soluționarea deficiențelor în guvernare. SAT a fost elaborată pe un fundal de implementare inegală a programelor precedente ale Bancii.¹⁵ Reflectând lecțiile acestei experiențe, SAT a adoptat o abordare precaută față de creditare, cu un accent puternic pe intervențiile la nivel de comunități. Menținerea unui cadru macroeconomic stabil și a disciplinei bugetare, reforma sectorului public și a guvernării, îmbunătățirea mediului de afaceri, promovarea reformelor în sistemul de

¹⁴ Vezi *Moldova: Strategia de asistență pentru țară*, AID/R2004-0269, 12 noiembrie 2004, și *Moldova: Raport privind evoluția Strategiei de asistență pentru Moldova*, 18 octombrie 2006, raport nr. 37316-MD.

¹⁵ Evaluarea asistenței oferite de Banca țării în perioada anilor 1993-2003, efectuată de GEI în 2004, a clasificat rezultatele acesteia ca fiind nesatisfăcătoare, cu durabilitate insuficientă și impact modest asupra dezvoltării instituționale. GEI a recomandat evitarea creditării bazate pe politici până la demonstrarea unui angajament puternic al Guvernului față de reforme și axarea pe creditare investitională în sectoarele sociale. Vezi *Evaluarea asistenței pentru țară în Moldova*, 22 octombrie 2004, raport nr. 28981.

pensii si avansarea politicilor agricole bazate pe principiile de piata au fost identificate drept factori determinanti esentiali ai reformelor, ce au instituit fundamentul pentru evaluarea progreselor în vederea cresterii prezentei AID prin reluarea creditarii bazate pe politici. Raportul recent privind evolutia SAT a constatat progresele obtinute în domeniile principale, inclusiv factorii determinanti pentru scenariul optimist.¹⁶ În continuare, el a identificat oportunitatile de sporire a impactului prin reluarea creditarii bazate pe politici împreuna cu alti donatori, cu un accent mai puternic pe eficacitatea asistentei si investitii ulterioare în infrastructura.

24. **Programul de creditare.** Portofoliul la data de 1 noiembrie 2006 includea un Credit pentru sustinerea reducerii saraciei (CSRS) si 15 operatiuni investitionale, inclusiv doua proiecte depline GEF, cu un angajament total de 191,3 milioane de dolari SUA, dintre care 124,0 milioane de dolari SUA (64,8%) urmeaza a fi disbursate. Portofoliul este dominat de proiecte în infrastructura si dezvoltarea umana si, pe parcursul urmatorilor doi ani ai perioadei SAT, directia va fi mentinuta. Toate operatiunile AID si GEF în curs de implementare sunt satisfacatoare. Performanta proiectelor este satisfacatoare sub aspectul evolutiei implementarii, al proportiei disbursarilor ce depaseste constant 20% anual, ajutata de noii parametri de finantare a tarii aprobati la 1 februarie 2005.

25. SCERS si PAMUE stau la baza angajamentului Bancii pentru perioada ramasa a SAT. Un nou program CSRS elaborat ca instrument pentru îmbunatatirea calitatii cresterii economice si accelerarea reducerii saraciei, accentuând domeniile în care agenda de reforma a politicilor este înca nefinalizata (inclusiv eficienta cheltuielilor publice, directionarea asistentei sociale, perfectionarea CCTM), a fost aprobat în octombrie 2006.

26. **Alocatiile AID au fost în crestere.** Noul sistem al AID de alocatii bazate pe performanta (ABP) a fost introdus în perioada SAT, începând cu AF06. Alocatia Moldovei pentru primul an, AF06, a fost mai mica decât cea prevazuta în scenariul de baza. Suplimentar, trecerea la ABP a însemnat ca realizarea factorilor determinanti pentru scenariul optimist nu va conduce la majorarea cu 50% a alocatiilor AID prevazute în documentul SAT initial. O compensare partiala a fost faptul ca Moldova s-a calificat pentru 50% finantare sub forma de granturi pentru operatiunile aprobate în AF06.¹⁷ Îmbunatatirile în implementarea portofoliului si gradatiile EPIT în AF06 au condus la cresterea alocatiei pentru AF07 si a alocatiei estimate orientativ pentru AF08, însa acestea ramân sub nivelurile preconizate initial în scenariul optimist. Alocatia AID prevazuta actualmente pentru AF07 si AF08 este de 45,3 milioane de DST.¹⁸ Aceasta suma va suferi modificari odata ce ABP pentru AF07 va fi finalizata. În conditiile în care aceasta va ramâne neschimbata, totalul alocatiei AID pentru Moldova pe parcursul perioadei SAT va constitui echivalentul a 118,4 milioane comparativ cu estimarile de 90 milioane de dolari SUA si, respectiv, 137 milioane de dolari SUA în cadrul scenariilor de

¹⁶ Vezi *Moldova: Raportul privind evolutia Strategiei de asistenta pentru tara*, 18 octombrie 2006, raport nr. 37316-MD.

¹⁷ Situatiia Moldovei în raport cu datoriile, care s-a îmbunatatit considerabil, înseamna ca tara nu se va mai califica pentru granturi începând cu AF07.

¹⁸ Suma se ridica la 67 milioane de dolari SUA la rata de schimb de 1 DST = 1,48 de dolari SUA. Din acestea, 26,6 milioane DST sunt confirmate pentru AF07, iar 18,7 milioane DST este alocarea indicativa pentru AF08.

baza si optimist din documentul SAT initial, acum înlocuite. Gradatiile EPIT si performanta portofoliului sunt acum factorii determinanti principali ai ABP si constituie o portiune considerabila a agendei rezultatelor asupra careia Banca si Guvernul vor lucra în urmatorii ani.

27. **Calitatea programului Bancii.** Masurile interne ale calitatii activitatii desfasurate de Banca¹⁹ sugereaza ca aceasta s-a ameliorat pe parcursul ultimilor doi ani. Unicul proiect evaluat de Grupul Asigurarea Calitatii (GAC) pentru calitatea la intrare în 2004-2006 (Proiectul energetic 2) a fost clasificat ca fiind satisfactor.

28. Cu exceptia Proiectului de includere a tineretului, care nu a reusit sa fie ratificat de Parlament si, prin urmare, nu a fost clasificat, toate cele trei proiecte evaluate de GEI în cadrul perioadei AF2005-2006 (vezi Tabelul 6) au fost considerate satisfacatoare, cu probabilitatea de a fi durabile si a atinge un impact institutional substantial²⁰

TABELUL 6. GRADATIILE GEI PENTRU PROIECTELE ÎNCHEIATE, AF05-06

	Rezultat	Durabilitate	Impact
Învatamântul general, AF05	Satisfactor	Probabila	Substantial
Dezvoltarea sect. privat 2, AF05	Satisfactor	Probabila	Substantial
Includerea tineretului, AF05	Negradat	-	Negradat
Investitii si serv. rurale (APL #1), AF06	Satisfactor	Neevaluabila	Substantial

29. Rapoartele recente privind situatia implementarii (RSI) pentru proiectele în curs de implementare sugereaza ca toate se desfasoara conform obiectivelor de dezvoltare planificate. Analiza programului tarii din 2006 a consemnat ca calitatea rezultatelor în cadrul proiectelor individuale a fost buna, cu indicatori clari, concisi, realisti si monitorizabili, consecventi cu obiectivele de dezvoltare ale proiectelor. În acelasi timp, analiza a recomandat un grad sporit de atentie pentru crearea sinergiilor între proiectele din acelasi sector prin sisteme comune de monitorizare si evaluare, precum si asigurarea integrarii cadrelor de performanta în sistemul national de monitorizare. Suplimentar, analiza recenta a cadrelor de performanta pentru proiectele noi sprijinite de AID, efectuata de OPCS, a relatat probleme asociate calitatii nesatisfacatoare a informatiei de baza pentru câteva proiecte aprobate în AF06.

30. **Activitatea desfasurata în comun cu alti donatori.** Alocatiile limitate ale AID si sprijinul financiar sporit din partea altor donatori si agentii înseamna ca Banca nu mai

¹⁹ Calitatea este masurata prin intermediul activitatilor Grupului Evaluarea Calitatii (GEC), anume calitatea la intrare, calitatea supravegherii si calitatea evaluarilor AES (ultimele doua nu au inclus Moldova pe parcursul ultimilor doi ani) si a analizelor proiectelor finalizate efectuate de Grupul Evaluare Interna (GEI). Suplimentar, au fost utilizate o analiza interna a monitorizarii si evaluarii ca parte a programului de tara din 2006 si o analiza a RSI pentru operatiunile AID (Grupul Calitatii EAC) din 2006.

²⁰ GEI evalueaza interventiile, analizând modalitatile prin care rezultatele lor sunt comparabile cu obiectivele declarate. GEI evalueaza rezultatele prin examinarea relevantei obiectivelor de proiect în functie de necesitatile si prioritatile institutionale ale tarii si masura în care obiectivele de dezvoltare au fost realizate.

este cel mai mare finantator extern pentru Moldova.²¹ Aceasta subliniaza importanta aprofundarii si extinderii parteneriatelor dintre AID si alti donatori întru sprijinul obtinerii unor rezultate tangibile. AID a fost activa în actiunile de îmbunatatire a coordonarii în rândul donatorilor pe parcursul ultimilor doi ani. Armonizarea dintre SCERS si PAMUE si dorinta partenerilor externi – inclusiv SUA, UE, Suedia si Olanda – de a aduce asistenta lor în corespundere cu SCERS au facilitat coordonarea. Banca a desfasurat împreuna cu alti donatori activitati analitice si operatiuni creditare individuale (vezi Caseta 1).

Caseta 1. Exemple de parteneriate între AID si alti donatori din Moldova

CSRS aprobat recent a devenit nucleul parteneriatelor dintre AID si Moldova. Conducerea vizavi de bazele analitice a fost împartasita, CE efectuând analiza fiduciara (cu contributia Bancii) si Banca efectuând Analiza finantelor publice (cu contributia mai multor donatori). Sa atestat o colaborare apropiata cu FMI în contextul JSAN si PRGF. Comisia Europeana, Marea Britanie (DFID), Suedia (Sida) si Olanda au colaborat în procesul de pregatire a unui cadru de politici comun, care a fost inclus în CSRS. Aceasta coordonare va fi extinsa pentru etapele urmatoare ale programului.

În sectorul drumurilor, un credit AID planificat pentru AF07 în valoare de 16 milioane de dolari SUA va sta la baza unei abordari programatice mult mai ample, care va încerca sa instituie un program si structuri financiare pentru toate resursele (Guvern si donatori) din sector în urmatoorii ani. Nucleul operatiunii vor fi rezultatele din întregul sector si parteneriatele efective între donatori.

31. Procesul de armonizare a fost aprofundat printr-un Cadru de parteneriat pentru dezvoltare între Guvern, AID, Olanda, Marea Britanie (DFID), Suedia (Sida), Natiunile Unite, FMI si UE, semnat la Chisinau la 29 mai 2006. Cadrul de parteneriat pentru dezvoltare angajeaza partile în analize comune, armonizarea indicatorilor si actiuni preliminare si sincronizarea cu ciclurile bugetare ale Guvernului cu scopul reducerii costurilor tranzactionale de asistenta pentru Guvern. El contine de asemenea indicatori de performanta pentru Guvern si partenerii externi în vederea evaluarii progreselor în îndeplinirea masurilor menite sa sporeasca eficacitatea asistentei.

IV. CONTRIBUTIA AID LA OBTINEREA REZULTATELOR ÎN TARA

32. Prezenta sectiune descrie succint contributia AID la realizarea obiectivelor de dezvoltare la nivel de tara. Ea se bazeaza pe Raportul privind evolutia implementarii SAT.

33. **În linii generale, s-au obtinut progrese considerabile din AF04.** Aceste progrese sunt reflectate în factorii determinanti ai scenariului optimist (vezi Caseta 2). S-au realizate progrese în majoritatea domeniilor, în special guvernare (reforma administratiei publice si a serviciului public, achizitiile publice, costuri mai mici de desfasurare a afacerilor si facilitarea comertului), precum si în gestiunea macroeconomica

²¹ FMI a aprobat un PRGF în valoare de 118 milioane de dolari SUA în mai 2006. Se preconizeaza ca Comisia Europeana, în cadrul noului instrument financiar PVE, va oferi circa 200 milioane de euro în finantare sub forma de granturi pentru perioada urmatoarelor patru ani. Corporatia Provocarile Mileniului a conferit Moldovei statut de compact în noiembrie 2006, sporind perspectivele de finantare sub forma de granturi pe viitor.

îmbunătățită și datoria externă redusă. Realizările țării au fost captate de asemenea de procesul anual EPIT și recunoscute în gradările mai mari din EPIT și ABP ale AID.

34. **Programul AID a demonstrat flexibilitate în ajustarea la circumstanțele schimbătoare.** Preturile la energie majorate au scos în evidență slăbiciunile și oportunitățile din economie, pe care activitățile analitice au ajutat să le înțelegem mai bine și să reacționăm. Actualizarea săraciei din 2006 a relatat că stagnarea recentă în reducerea săraciei este legată de rata mică a creșterii economice în agricultură și asistența socială direcționată în mod nesatisfăcător. Aceasta a condus la reconceptualizarea domeniilor prioritare pentru angajamentul de reducere a săraciei, cu un accent pe revitalizarea agriculturii, direcționarea mai bună a asistenței sociale și accesul îmbunătățit la sănătate și educație. Se atestă o constientizare sporită în raport cu limitările pe care infrastructura deteriorată le impune asupra competitivității, reflectate în propunerea de a adăuga în programul de creditare un proiect în domeniul drumurilor.

35. **În același timp, cadrulul de performanță i-a lipsit selectivitatea.** Astfel, acesta nu a permis concentrarea asistenței necesare pentru obținerea rezultatelor dorite. Progresele au fost majore în domeniile în care proiectele sau dialogul intens au oferit sprijin (de exemplu, comerțul și transportul, sănătatea, învățământul). În telecomunicații, transparența privatizării, dezvoltarea tineretului, cererea pentru servicii juridice și informație și dezvoltarea locală s-au obținut progrese mai modeste față de obiectivele SAT.

36. **Cadrul de rezultate elaborat în cadrul CSRS are mai multe șanse de succes.** Acesta suplinește un decalaj în programul AID inițial, aliniind sprijinul pentru reformele politice sectoriale și intervențiile individuale, astfel sprijinind mai eficient rezultatele. Pregătirea CSRS a oferit șansa de a evalua progresele înregistrate și a articula un program de implementare a reformelor structurale în domeniile în care evoluția a fost lentă, adaptându-se la dificultățile apărute și sprijinind Guvernul în sectoarele în care este necesar un consens asupra acțiunilor. Programul CSRS va suplini un decalaj în dialogul dintre Banca și Guvern privind aspectele inerente politicilor. Suplimentar, este necesar de asigurat un impact mai vast din activitatea proiectelor, amplificând rezultatele prin acțiuni de politici și componenta bugetului. În acest sens, integrarea strategiilor sectoriale și a alocărilor bugetare în contextul CCTM devine o prioritate.

37. **Realizarea impactului la nivel sectorial necesită mai mult decât o performanță satisfăcătoare a proiectelor.** Progresele obținute în proiectele individuale nu au însemnat întotdeauna progrese în realizarea obiectivelor de dezvoltare pe termen lung. Implementarea proiectelor a fost bună în agricultură și sectorul social, însă nu a generat întotdeauna rezultatele scontate la nivel de țară. Reacția de ofertă a sectoarelor reale este redusă (în special în agricultură), reducerea săraciei stagnează și calitatea accesului la serviciile sociale rămâne a fi o problemă. AID trebuie să obțină o înțelegere mai bună a legăturilor dintre intervențiile SAT și obiectivele de dezvoltare pe termen lung. Aceasta va îmbunătăți la rândul său procesul de planificare a următoarei SAT, care va fi bazată pe rezultate.

38. O descriere mai detaliată a rezultatelor obținute și matricea rezultatelor din Raportul privind evoluția SAT sunt prezentate în Anexa I.

Caseta 2. Moldova: Rezultatele principale obtinute în perioada SAT

Rezultate generale în procesul dezvoltării

- ? Creșterea economică puternică (în medie 7% anual), gestiunea bugetară mai bună (bugete echilibrate)
- ? Rata națională a sărăciei redusă de la 73% în 1999 până la 28,5% în 2005
- ? Indicatorii datoriei externe sunt în afara zonei de pericol drept consecință a creșterii economice mai rapide, a gestiunii bugetare prudente și reeșalonării recente agreeate cu Clubul de la Paris. Proportia totalului datoriei externe din PIB s-a redus de la 106% din PIB în 2001 până la aproximativ 55% în 2005.
- ? Strategia pe termen mediu a Guvernului articulată în SCERS și PAMUE. Evaluarea onestă și credibilă a primului an este pregătită. Sprijin mai mare din partea donatorilor și coordonarea îmbunătățită între donatori pentru susținerea programului național.

Rezultate sprijinite de SAT

- ? Îmbunătățirea considerabilă a practicilor de achiziții a condus la reducerea procentului de achiziții dintr-o singură sursă și a sporit valoarea contractelor adjudecate prin licitații competitive. Există o nouă legislație cu privire la achiziții.
- ? Strategiile sectoriale în sănătate, educație, asistență socială și agricultură au fost elaborate și vor servi drept bază pentru perfecționarea procesului de elaborare a CCTM.
- ? Indicatorii principali pentru desfășurarea afacerilor în Moldova s-au îmbunătățit din anul 2002. În studiul privind desfășurarea afacerilor din 2007, Moldova ocupă un loc mai bun decât Ucraina, Belarus, Croația și Albania, deși, pe motivul unor progrese mai rapide în alte țări, locul Moldovei în clasamentul general a trecut de pe 88 la 103. Timpul necesar pentru tranzitul marfurilor prin vamă a fost redus substanțial.
- ? Creditele și asistența tehnică oferită fermierilor individuali cu sprijinul Proiectului de investiții și servicii rurale a depășit țintele stabilite în SAT. 75% din proprietatea rurală privată a fost înregistrată cu sprijinul Proiectului cadastral I.
- ? Sistemul de asigurări medicale este în curs de implementare. Bugetul alocă peste 35% din cheltuielile în medicina asistenței medicale primare, pachetele de bază pentru grupurile vulnerabile fiind acoperite de serviciile publice. Ratele mortalității infantile și materne sunt în scădere.
- ? Îmbunătățiri considerabile în gradările EPIT și performanța portofoliului, generând alocații mai mari din partea AID.

Sursa: *Moldova: Raportul privind evoluția Strategiei de asistență pentru țară*

V. ACTIUNILE PLANIFICATE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA REZULTATELOR AID

39. Eficacitatea ulterioară a prezentei AID în agenda de dezvoltare a Moldovei va beneficia de pe urma unui accent mai mare asupra gestiunii pentru obținerea rezultatelor, care ar permite monitorizarea progreselor, implementarea acțiunilor corective și desfășurarea unui dialog prolific cu Guvernul și alte părți interesate. În contextul dat, următoarele acțiuni sunt planificate pentru AF07.

(i) Producerea unui raport anual cu privire la rezultate pentru a identifica acțiunile necesare spre a fi întreprinse de Guvern, Banca și parteneri cu scopul aprofundării pașilor inițiali de creare a unui cadru de dezvoltare coerent.

(ii) Monitorizarea performanței/rezultatelor anuale împreună cu Guvernul și alți donatori din SCERS, integrată într-o ședință anuală a grupului consultativ pentru asigurarea legăturilor între instrumentele de monitorizare (de exemplu, ODM; Raportul planificat privind evoluția PAMUE de la finele lunii iunie 2006 și sistemul

ABP al AID). Raportul anual de evaluare si matricea de actiuni SCERS revazuta vor oferi un cadru integrat bazat pe tintele masurabile cu scopul prioritizarii reformelor.

(iii) Continuarea implementarii programului CSRS ca platforma pentru colaborarea puternica cu alti donatori întru sprijinirea reformelor structurale. Alinierea CSRS pe viitor cu ciclul bugetar pentru îmbunatatirea previzibilitatii finantarii si promovarea coordonarii în rândul donatorilor. La nivel de program, CSRS va ajuta la integrarea dialogului de politici cu continutul investitiilor, al asistentei tehnice si recomandarilor analitice.

(iv) Continuarea integrarii abordarilor programatice în operatiunile investitionale ulterioare finantate de AID, mobilizând resurse de la alti donatori cu scopul acordarii sprijinului financiar pentru implementarea strategiilor sectoriale finantate din buget, dupa cum se planifica pentru proiectele de reabilitare a drumurilor si de asistenta medicala/sociala. Rezultatele si parteneriatele cu alti donatori vor fi examinate explicit de catre managementul de tara la sedintele de analiza a conceptelor si deciziile de evaluare.

(v) Pe plan intern, managementul la nivel de tara si sector continua sa ofere conducere si sprijin în consolidarea rezultatelor operatiunilor AID, inclusiv pentru calitatea informatiei de baza si utilizarea acesteia în vederea perfectionarii procesului de elaborare a cadrului de rezultate pentru urmatoarea SAT.

(vi) Echipele Bancii mentin practicile de monitorizare a progreselor si capacitatea tarilor de monitorizare a rezultatelor sectoriale principale ale AID în patru sectoare – sanatate, educatie, transport si alimentare cu apa (rata mortalitatii copiilor cu vârsta sub cinci ani, rata finalizarii ciclului de învatamânt primar, procentul populatiei cu acces durabil la surse de apa si populatia rurala cu acces anual neîntrerupt la drumuri).

(vii) Alinierea eforturilor angajatilor si ale managementului cu initiativele existente. Gradatiile EPIT si performanta portofoliului fiind acum factorii determinanti principali pentru alocatiile ABP ale AID, ele vor forma o portiune substantiala a agendei de rezultate asupra careia Banca va lucra cu Guvernul în urmatoorii ani. A fost introdus un sistem de avertizare initiala pentru identificarea proiectelor care pot trece în situatie de risc sau problematica. Procesul anual EPIT este utilizat pentru a identifica domeniile în care se pot obtine îmbunatatiri în urmatoorii ani.

(viii) Strategia comunicationala EXT pentru Moldova va fi extinsa pentru crearea unei legaturi directe cu rezultatele operatiunilor sprijinite de AID.